

MITTEPURUSTAV KATSETAMINE

Ultraheli katseseadmete määratlemine ja kontrollimine

Osa 3: Kombineeritud seadmed

Non-destructive testing

**Characterization and verification of ultrasonic test
equipment**

**Part 3: Combined equipment
(ISO 22232-3:2020)**

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- Euroopa standardi EN ISO 22232-3:2020 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis jõustumisteate meetodil vastu võetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles detsembris 2020;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2020. aasta detsembrikuu numbris.

Standardi tõlke koostamise ettepaneku on esitanud tehniline komitee EVS/TK 41 „Keevitamine“, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi on tõlkinud Seltec OÜ, eestikeelse kavandi ekspertiisi on teinud Toomas Reha, standardi on heaks kiitnud EVS/TK 41.

Euroopa standardimisorganisatsioonid on teinud Euroopa standardi EN ISO 22232-3:2020 rahvuslikele liikmetele kättesaadavaks 28.10.2020.

Date of Availability of the European Standard EN ISO 22232-3:2020 is 28.10.2020.

See standard on Euroopa standardi EN ISO 22232-3:2020 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardikeskus ja sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN ISO 22232-3:2020. It was translated by the Estonian Centre for Standardisation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 19.100

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega: Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

English Version

**Non-destructive testing - Characterization and verification
of ultrasonic test equipment - Part 3: Combined equipment
(ISO 22232-3:2020)**

Essais non destructifs - Caractérisation et vérification
de l'appareillage de contrôle par ultrasons - Partie 3:
Équipement complet (ISO 22232-3:2020)

Zerstörungsfreie Prüfung - Charakterisierung und
Verifizierung der Ultraschall-Prüfausrüstung - Teil 3:
Komplette Prüfausrüstung (ISO 22232-3:2020)

This European Standard was approved by CEN on 9 October 2020.

CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the CEN-CENELEC Management Centre or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the CEN-CENELEC Management Centre has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Republic of North Macedonia, Romania, Serbia, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey and United Kingdom.

EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

CEN-CENELEC Management Centre: Rue de la Science 23, B-1040 Brussels

SISUKORD

EUROOPA EESSÕNA	3
EESSÕNA	4
1 KÄSITLUSALA	5
2 NORMIVIITED	5
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	5
4 VASTAVUSE ÜLDNÕUDED	5
5 PERSONALI KVALIFIKATSIOON	6
6 KATSETE KIRJELDUS JA ARUANDLUS	6
6.1 Iseloomulike väärtuste baasmõõtmised	6
6.2 Füüsiline olek ja välised aspektid	7
6.2.1 Protseduur	7
6.2.2 Aktsepteerimiskriteerium	7
6.2.3 Katsetamise sagedus	7
6.3 Nurkkiirega sondide katsed	7
6.3.1 Üldist	7
6.3.2 Sondi indekspunkt	7
6.3.3 Kiire nurk	8
6.3.4 Samaaegse sondi indekspunkti ja kiire nurga määramine	8
6.4 Vertikaalne lineaarsus	10
6.4.1 Üldist	10
6.4.2 Protseduur	11
6.4.3 Aktsepteerimiskriteerium	11
6.4.4 Katsetamise sagedus	12
6.5 Tundlikkus ja signaali-müra suhe	12
6.5.1 Üldist	12
6.5.2 Protseduur	12
6.5.3 Aktsepteerimiskriteerium	13
6.5.4 Katsetamise sagedus	13
6.6 Impulsi kestus	13
6.6.1 Üldist	13
6.6.2 Protseduur	13
6.6.3 Aktsepteerimiskriteerium	13
6.6.4 Katsetamise sagedus	13
Kirjandus	15

EUROOPA EESSÕNA

Dokumendi (EN ISO 22232-3:2020) on koostanud tehniline komitee ISO/TC 135 „Non-destructive testing“ koostöös tehnilise komiteega CEN/TC 138 „Non-destructive testing“, mille sekretariaati haldab AFNOR.

Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus kas identse tõlke avaldamisega või jõustumisteatega hiljemalt 2021. a aprilliks ja sellega vastuolus olevad rahvuslikud standardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2021. a aprilliks.

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et standardi mõni osa võib olla patendiõiguse objekt. CEN ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest.

See dokument asendab standardit EN 12668-3:2013.

CEN-CENELEC-i sisereeglite järgi peavad Euroopa standardi kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardimisorganisatsioonid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Holland, Horvaatia, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Põhja-Makedoonia Vabariik, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Serbia, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Türgi, Ungari ja Ühendkuningriik.

Jõustumisteade

CEN on standardi ISO 22232-3:2020 teksti muutmata kujul üle võtnud standardina EN ISO 22232-3:2020.

EESSÕNA

ISO (International Organization for Standardization) on ülemaailmne rahvuslike standardimisorganisatsioonide (ISO rahvuslike liikmesorganisatsioonide) föderatsioon. Tavaliselt tegelevad rahvusvahelise standardi koostamisega ISO tehnilised komiteed. Kõigil rahvuslikel liikmesorganisatsioonidel, kes on mingi tehnilise komitee pädevusse kuuluvast valdkonnast huvitatud, on õigus selle komitee tegevusest osa võtta. Selles töös osalevad käsikäes ISO-ga ka rahvusvahelised ja riiklikud organisatsioonid ning vabaühendused. Kõigis elektrotehnika standardimist puudutavates küsimustes teeb ISO tihedat koostööd Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoniga (IEC).

Selle dokumendi väljatöötamiseks kasutatud ja edasiseks haldamiseks mõeldud protseduurid on kirjeldatud ISO/IEC direktiivide 1. osas. Eriti tuleb silmas pidada eri heakskiidukriteeriumeid, mis on eri liiki ISO dokumentide puhul vajalikud. See dokument on kavandatud ISO/IEC direktiivide 2. osas esitatud toimetamisreeglite kohaselt (vt www.iso.org/directives).

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et standardi mõni osa võib olla patendiõiguse objekt. ISO ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest. Dokumendi väljatöötamise jooksul väljaselgitatud või selgunud patendiõiguste üksikasjad on esitatud peatükis „Sissejuhatus“ ja/või ISO-le saadetud patentide deklaratsioonide loetelus (vt www.iso.org/patents).

Mis tahes selles dokumendis kasutatud äri- või kaubanimi on kasutajate abistamise eesmärgil esitatud teave ja ei kujuta endast toetusavaldust.

Selgitused standardite vabatahtliku kasutuse ja vastavushindamisega seotud ISO eriomaste terminite ja väljendite kohta ning teave selle kohta, kuidas ISO järgib WTO tehniliste kaubandustõkete lepingus sätestatud põhimõtteid, on esitatud järgmisel aadressil: www.iso.org/iso/foreword.html.

Selle dokumendi on koostanud tehnilise komitee ISO/TC 135 „Non-destructive testing“ alamkomitee SC 3 „Ultrasonic testing“ koostöös Euroopa standardimisorganisatsiooni (CEN) tehnilise komiteega CEN/TC 138 „Non-destructive testing“ ISO ja CEN-i vahelise tehnilise koostöö lepingu kohaselt (Viini leping).

Kõikide standardisarja ISO 22232 osade loetelu on leitav ISO veebilehelt.

Igasugune tagasiside või küsimused selle dokumendi kohta tuleks saata dokumendi kasutaja rahvuslikule standardimisorganisatsioonile. Täielik loetelu nende organisatsioonide kohta on leitav veebilehelt www.iso.org/members.html.

1 KÄSITLUSALA

See dokument määratleb meetodid, tolerantsid ja aktsepteerimiskriteeriumid kombineeritud ultraheli katseseadmete (st instrumendi, sondide ja ühendatud kaablite) toimimise kontrollimiseks sobivate standardsete kalibreerimisplakkide abil.

Need meetodid on spetsiaalselt ette nähtud käsikatseseadmetele, näiteks ultraheliinstrumentide jaoks standardi ISO 22232-1 kohaselt, ja manuaalseks mittepurustavaks ultrahelikatsetamiseks ühe- või kahemuunduriliste sondidega standardi ISO 22232-2 kohaselt. See dokument on kohaldatav ka mitme kanaliga (*multi-channel*) seadmetele. Automatiseeritud katseseadmete jaoks võib piisava toimimise tagamiseks vaja minna eri katseid.

Määratletud meetodid on ette nähtud kasutamiseks operaatoritele, kes töötavad objektide või töökoja tingimustes.

Need meetodid ei ole mõeldud toetama seadme sobivust konkreetsetele rakendustele.

See dokument ei hõlma pidevate lainega (*continuous waves*) töötavaid ultraheliseadmeid.

See dokument välistab ka faseeritud ultraheliseadmed (*ultrasonic phased array instruments*), vt nt ISO 18563-1. Kui faseeritud seadet kasutatakse koos ühe- või kahemuunduriliste sondidega, kohaldatakse seda dokumenti sellele kombinatsioonile.

2 NORMIVIITED

Allpool nimetatud dokumentidele on tekstis viidatud selliselt, et nende sisu kujutab endast kas osaliselt või terveniisti selle dokumendi nõudeid. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

ISO 2400. Non-destructive testing — Ultrasonic testing — Specification for calibration block No. 1

ISO 5577. Non-destructive testing — Ultrasonic testing — Vocabulary

ISO 7963. Non-destructive testing — Ultrasonic testing — Specification for calibration block No. 2

ISO 9712. Non-destructive testing — Qualification and certification of NDT personnel

ISO 22232-1. Non-destructive testing — Characterization and verification of ultrasonic test equipment — Part 1: Instruments

ISO 22232-2. Non-destructive testing — Characterization and verification of ultrasonic test equipment — Part 2: Probes

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse standardis ISO 5577 esitatud termineid ja määratlusi.

ISO ja IEC hoiavad alal standardimisel kasutamiseks olevaid terminoloogilisi andmebaase järgmistel aadressidel:

- ISO veebipõhine lugemisplatvorm: kättesaadav veebilehelt <http://www.iso.org/obp/>;
- IEC Electropedia: kättesaadav veebilehelt <http://www.electropedia.org/>.

4 VASTAVUSE ÜLDNÕUDED

Kombineeritud seade vastab sellele dokumendile, kui vastab kõigile järgmistele nõuetele: